

GREETJE VAN DEN BERG

Laat licht

ABCOUDE

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK

Het sneeuwde. Niet met dikke vlokken, maar aarzelend en fijntjes.

Nina Huibers stond op het verlaten erf van Hoeve Polderzicht. De boerderij stak als een donker silhouet tegen de grijze hemel af. Vanuit het raam straalde het bescheiden licht van de lamp boven de eettafel naar buiten. Nina ademde diep in en uit, ze omarmde zichzelf en stampte met haar voeten in een vergeefse poging om warm te blijven. Ze zou willen dat de vlokken groter werden, zodat ze de wereld helemaal zouden bedekken als een grote donzen deken die alles verhulde. Misschien zou dan de onrust wat afnemen, die haar in zijn greep hield sinds het gesprek dat ze gisteravond met haar man Timo had gevoerd. Nu hing het dreigend boven haar. Daarom had ze het in huis niet langer uit kunnen houden.

Timo was laat terug uit het dorp, terwijl hij had gezegd dat hij alleen een paar onderdelen voor de tractor zou halen. In eerste instantie

had zijn vertrek haar opgelucht. De stilte in huis was beter te verdragen zonder zijn sombere aanwezigheid. Maar al na een kwartier was de eerste onrust binnengeslopen die steeds grotere vormen had aangenomen, en nu was ze ervan overtuigd dat hij veel te laat was.

Of verbeelde ze zich dat alleen maar en kwam het door zijn woorden van gisteravond?

Hij was geen prater. Gisteravond had hij ook niet veel gezegd toen zij had aangegeven dat ze een weekje weg wilde. 'Even tot mezelf komen.' Tussendoor schonk ze koffie in en ze vroeg zich af of het wel tot hem was doorgedrongen wat ze had gezegd.

'Ik voel dat ik behoefte heb om even ergens anders te zijn,' had ze daarom haar woorden verduidelijkt toen ze de gevulde kopjes op tafel zette. 'Via internet kan ik een huisje voor weinig geld huren. Last minute of zo... Gewoon voor een weekje. Ik kan verf en m'n ezel meenemen, zodat ik wat kan schilderen. Daar komt de laatste tijd zo weinig van.'

'Als jij bij me weggaat, maak ik mezelf van kant,' had hij plompverloren gezegd, alsof hij haar gedachten kende. Alsof hij wist dat ze niet meer kon. Daarna was hun conversatie

gestokt. Zwijgend hadden ze hun koffie opgedronken.

De hele fijne sneeuw had nu toch het dak van de grote schuur bedekt, en de tuin en het erf. In de verte meende ze het geluid van een naderende auto te horen. Stil bleef ze staan tot zijn auto daadwerkelijk het erf opreed. Ze wachtte niet tot hij uitstapte, maar liep het huis binnen om koffie te zetten.

Hij kwam niet direct binnen. Door het keukenraam zag ze hem naar de schuur lopen. Hij droeg het donkerblauwe jack dat hij al jaren had, zijn versleten spijkerbroek, zijn zwarte laarzen. Alleen het knalrode mutsje dat hij diep over zijn grijzende, te lange haren had getrokken, stak tegen het kille januarilandschap af. Dat mutsje kon zijn somberheid niet verbergen. Somberheid, die haar in eerste instantie juist had aangetrokken. Hij was zo anders dan de jongens uit de stad waar ze was opgegroeid. Zijn somberheid gloeide als een aureool rondom hem en gaf hem iets geheimzinnigs.

Ze herinnerde zich hun eerste ontmoeting in de overvolle trein die haar met haar vriendinnen na een dagje Amsterdam via een over-

stap in Amersfoort weer naar Zwartburg moest brengen. Hij zat alleen. Hij knikte zwijgend toen ze hem vroeg of ze erbij mochten komen zitten. Eerst giechelde ze nog met haar vriendinnen Elske en Noor, maar zijn zwijzaamheid leek hen na verloop van tijd ook te besmetten. Ze keken stil naar buiten, waar de zon zich opmaakte om na een lange zomerdag onder te gaan.

‘Het licht is aan het einde van de dag het mooist,’ had hij plotseling opgemerkt, om er peinzend aan toe te voegen: ‘Alsof dat late licht warmer en liefdevoller is.’

‘Goud... het kleurt de wereld goud,’ vond Elske.

‘Ja, een gouden gloed,’ viel Noor bij, opgelucht omdat de stilte verbroken was. ‘Foto’s worden mooier als je even wacht tot na de middag.’ Ze begon een heel verhaal over foto’s die haar vader had gemaakt. Een verhaal dat Timo plotseling had onderbroken.

‘Wat vind jij ervan?’ had hij haar gevraagd.

Ze was verdronken in zijn donkere ogen, zocht verlegen naar woorden. ‘Liefdevoller vind ik een mooiere benaming, mooier dan goud. Goud hoort bij hebzucht en kan daardoor een heel negatief gevoel oproepen, maar

daar is bij liefdevol geen sprake van.'

Kort daarna moesten ze overstappen in Amersfoort. Tot haar verrassing liep hij met hen mee en informeerde hij of hij weer bij hen mocht zitten. Later vertelde hij dat hij in Zwartburg opnieuw moest overstappen naar het Kamperlijntje. Vanaf het station in Kampen kon hij dan verder met de bus naar Zuiderzeeland reizen, de polder waar hij een boerenbedrijf runde. Ze had niet durven vragen of hij getrouwd was of een vriendin had. Daarom had ze gevraagd of hij nog bij zijn ouders woonde.

'Die leven al jaren niet meer,' was het enige dat hij erover kwijt wilde. Elske en Noor hadden willen weten of het in de polder niet saai was, alles was toch recht en strak? Hij vertelde dat de polder prachtig was, als je er maar oog voor had.

'Daar kun je prachtig de nuanceringen van het licht zien.'

In Zwartburg had hij haar gevraagd of ze niet een keer konden afspreken. Ze had direct toegestemd. Elske en Noor verklaarden haar voor gek. Zo'n vreemde vent, en hij zag er veel ouder uit dan zij. Nina wist dat beide dingen haar vooral intrigeerden.

Timo bleek elf jaar ouder dan zij te zijn. Zij was destijds negentien jaar, jong en met een hoofd vol romantische dromen. Er was zo weinig van terechtgekomen. Als kind had ze al geweten dat ze onderwijzeres wilde worden. Kort voor het behalen van haar diploma aan de pabo, trouwde ze met Timo en ging ze op de boerderij wonen. Na haar afstuderen vond ze een baan in een dorpje in Zuiderzeeland. Een jaar later werd hun oudste zoon Rick geboren, drie jaar daarop volgde Teun.

Het was in die tijd heel gebruikelijk dat je na de geboorte van je eerste kind stopte met werken. Zij deed dat ook. Gekscherend merkte ze weleens op: 'Mijn wereld is niet groter dan mijn erf.' Toch had ze in die tijd die onvrede nog niet gevoeld. Waarom was die later wel ontstaan? Hield ze in die tijd meer van Timo? Kon ze toen nog beter tegen de teleurstellingen die haar huwelijk met zich meebracht?

Zevenentwintig jaar waren ze inmiddels getrouwd, en tijdens die jaren was Timo steeds stiller en somberder geworden. Ze had ontdekt dat hij werkelijk genoeg had aan zijn erf, zijn akkers en zijn regelmatige uitstapjes naar het dorp. Eén keer waren ze tijdens de zomer-

vakantie met z'n vieren naar een huisje aan zee gegaan. Ze had dat huisje voor één week gehuurd, maar in die week had ze Timo steeds ongelukkiger zien worden. 'Dat was eens, maar nooit weer,' had hij verzucht toen de auto hun erf opreed.

Destijds kon ze er zelfs nog om glimlachen. Zij vond het ook fijn om thuis te zijn, de jongens waren weer helemaal in hun element, en ze hield toch van Timo?

De schuurdeur ging weer open. Met kalme, bedachtzame tred kwam Timo de richting van het huis uit. Ze voelde hoe haar spieren zich spanden, hoe een doffe pijn zich in haar nek nestelde. Straks zou die zich naar haar hoofd uitbreiden.

'Spanning,' zei de huisarts.

'Als je bij me weggaat, maak ik mezelf van kant...' Zijn woorden vulden opnieuw haar hoofd toen hij zwijgend de keuken binnenkwam.

Ze wist zeker dat ze niet nog eens over een weekje weg zou durven beginnen. Laat staan dat ze zou durven praten over dat wat haar het meest bezighield: dat ze hem na al die jaren zou willen verlaten omdat ze gek werd van zijn zwijgzaamheid.

‘Heb je kunnen krijgen wat je wilde?’ vroeg ze, toen ze even later tegenover hem zat.

‘Niet helemaal, maar ik kan me er voorlopig wel mee redden. Hoe laat komt Teun thuis?’

Teun, hun jongste, had niet alleen dezelfde donkere ogen als Timo, maar ook zijn ernst. Alleen had Teun zijn ouders niet op jonge leeftijd verloren.

Toen ze elkaar een paar weken kenden, had Timo haar de precieze toedracht van het vroege overlijden van zijn ouders verteld. ‘Ze zijn om het leven gekomen bij een auto-ongeluk. Daarna ben ik opgevangen door een oom en tante.’ Veel meer had hij niet willen vertellen. Pas veel later had ze nog uit hem gekregen dat zijn oom ook niet zo oud was geworden. Zijn tante was daarna naar Zeeland vertrokken, waar haar zus woonde. Hun contact was al snel verwaterd.

‘Teun zal laat zijn,’ zei ze. ‘Hij zou bij een vriend blijven eten.’

‘Wat schaft de pot hier?’

‘Hier?’ Het drong ineens tot haar door dat ze normaal gesproken om deze tijd het eten vaak al op had staan. Vandaag had ze het gewoonweg vergeten. ‘Ik heb nog een restje

erwtensoep van laatst in de diepvries.'

'Genoeg voor Rick en Janneke?' Lijnen doorgroefden zijn voorhoofd. 'Ze wilden komen eten, weet je nog?'

Hoe was het mogelijk dat ze zelfs daar niet aan had gedacht? Ze verheugde zich altijd als hun oudste zoon met zijn vrouw kwam eten. Rick leek veel meer op haar dan Teun, en Janneke was een en al vrolijkheid. Een straal zonlicht die hun hele huiskamer oplichtte met haar aanwezigheid.

'Ik heb ook nog een blik erwtensoep in de kelder, en een verpakte rookworst. Fijn, dat je me hielp herinneren.'

Hij knikte haast onmerkbaar. Zij was blij dat ze op kon staan om voorbereidingen voor de maaltijd te treffen.

Toen Rick met Janneke aan tafel zat, leek het ineens minder donker, al was buiten de duisternis allang ingevallen. Misschien kwam het door de kaarsen die Nina overal had ontstoken, maar aannemelijker leek het nog dat het met Janneke van doen had, die stralend vertelde dat ze over een maand of zeven grootouders zouden worden.

'Rick en ik zijn zo gelukkig. Het maakt ook helemaal niet uit wat het wordt: een jongen of